

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ»**

Галузь знань	23 «Соціальна робота»
Шифр та назва спеціальності	231 «Соціальна робота»
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	денна/заочна
	ВИКЛАДАЧІ
Прізвище, ім'я та по батькові	Мельничук Лариса Михайлівна
Посада	Старший викладач
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор наук з державного управління
Електронна адреса	kafedra_pua_sr@nuozu.edu.ua
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/publicnoho-upravlinnia-administruvannia-ta-sotsialnoi-roboty/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky#gsc.tab=0

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	<p>Навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують підготовку магістрів з соціальної роботи та входить до циклу вільного вибору здобувачів вищої освіти «Соціальний працівник»</p> <p>Вивчення дисципліни "Соціальне моделювання та прогнозування" забезпечує системне розуміння соціальних процесів, вироблення навичок планування та впровадження ефективних втручань, моделювання різних сценаріїв та стратегій для досягнення поставлених цілей, оцінки ефективності соціальних програм, здійснення профілактики соціальних проблем, що в цілому є цінним активом для виконання трудової функції соціального працівника.</p>
Мета дисципліни	<p>Формування у здобувачів вищої освіти сучасних знань з теорії та практики моделювання соціальних процесів, базових принципів прогностики та прогностичних досліджень у соціальній сфері, побудови моделей, вибору методів та алгоритмів їх розв'язання, використання набутих знань для моделювання соціальних процесів у соціальній роботі.</p>
Пререквізити	<p>Навчальна дисципліна «Соціальний менеджмент та маркетинг соціальних послуг»</p>
Прореквізити	<p>Дисципліна може слугувати основою для підготовки кваліфікаційної роботи</p>
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>Навчальна дисципліна дає можливість здобути такі загальні та фахові компетентності освітньо-професійної програми:</p> <ul style="list-style-type: none">- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт- здатність до адаптації та дії в новій ситуації- здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи;- здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення;- здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.- здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.- здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

Результати навчання	<p>Навчальна дисципліна дає можливість досягти таких результатів освітньо-професійної програми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; - збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних. - оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи; - автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях; - розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.
Обсяг дисципліни	<p>Загальний обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 годин). В тому числі:</p> <p>денна форма навчання: лекції – 12 годин, практичні заняття – 24 години, самостійна робота – 84 години</p> <p>заочна форма навчання: лекції – 6 годин, практичні заняття – 8 годин, самостійна робота – 106 годин</p>
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання	Дисципліна викладається у 2-му семестрі

Інформація про консультації

Відповідно до затвердженого графіка консультацій у семестрі викладання дисципліни

Програма дисципліни

Назви тем (модулів)	Зміст тем
1 Тема 1. Концептуальні основи соціального прогнозування	Сутність соціальної прогностики, її понятійний апарат. Логічна структура прогнозу. Об'єкт соціального прогнозування. Основні принципи аналізу об'єкта прогнозування. Класифікація об'єктів прогнозування. Функції соціального прогнозування. Загальна характеристика рівнів соціального прогнозування та основних напрямів соціальної прогностики. Перспективи розвитку соціальних процесів і соціальних відносин як об'єкт і предмет соціального прогнозування. Специфіка прогнозування розвитку соціальних об'єктів. Критерій істинності та надійність соціальних прогнозів. Типологія соціальних прогнозів. Пошукові і нормативні прогнози. Основні сфери соціального прогнозування. Проблема ефективності прогнозування і управління соціальними процесами.
2 Тема 2. Загальна методологія соціального прогнозування	Основні закони соціального прогнозування. Межі і особливості використання законів у соціальному прогнозуванні. Принципи прогнозування. Методи прогнозування та їх можливості. Підходи до класифікації методів соціального прогнозування. Фактографічні та експертні методи прогнозування. Якісні та кількісні методи прогнозування. Технології прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів: визначення проблеми і об'єкта прогнозування. Постановка мети і завдання розробки прогнозу, визначення горизонту прогнозування, прогнозний аналіз. Методичний аспект побудови прогнозу. Інформаційне забезпечення і верифікація прогнозу.
3 Тема 3. Моделювання соціальних процесів	Сутність соціального моделювання. Соціальна сфера суспільства як об'єкт моделювання. Формулювання мети і завдань моделювання. Особливості застосування моделювання у соціальному прогнозуванні. Специфіка соціальних моделей. Типологія соціальних моделей та їх взаємозв'язок. Специфіка моделювання соціальних об'єктів та соціальних процесів. Соціально-інформаційні показники в системі моделювання. Види показників. Методологічні проблеми відбору, побудови та використання різних груп і типів соціальних показників. Методи моделювання в соціальній прогностиці.
4. Тема 4. Прикладні аспекти моделювання та прогнозування соціальних процесів	Моделювання і прогнозування соціальних потреб. Види соціальних потреб. Потреби і мотиви поведінки людей. Моделі соціальних потреб. Методи збору та аналізу соціальної інформації. Моделювання соціально-економічних процесів. Моделювання соціальної динаміки. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування.

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Зміст роботи	Денна форма	Заочна форма
Опрацювання лекційного матеріалу	30 год	45 год.
Підготовка до практичних занять	30 год	45 год
Підготовка та захист індивідуальної роботи	10 год	10 год.
Підготовка до заліку	8 год	8 год.
залік	2 год	2 год.

Перелік орієнтовних напрямів індивідуальної роботи здобувачів

1. Метод моделювання та його роль у соціальній роботі.
2. Соціальні об'єкти та їх моделювання.
3. Соціальні спільноти як об'єкти моделювання.
4. Характеристика основних напрямів соціальної прогностики.
5. Методи соціального прогнозування та їх можливості.
6. Об'єктивні та суб'єктивні засади соціального прогнозування.
7. Співвідношення соціального прогнозування та планування.
8. Майбутнє соціальної сфери суспільства.
9. Прогноз, гіпотеза, закон: співвідношення понять.
10. Етапи та особливості розвитку соціального прогнозування в Україні та світі
11. Проблеми сучасного соціального прогнозування.
12. Соціальне прогнозування в Україні.
13. Принципи класичного та посткласичного соціального прогнозування.
14. Методи соціального прогнозування: поняття та класифікації.
15. Методика пошукового соціального прогнозування.
16. Методика нормативного соціального прогнозування.
17. Класичні змістовні моделі соціальних явищ та процесів.
18. Класичні формальні моделі соціальних явищ та процесів.
19. Метод Монте-Карло у моделюванні соціальних процесів.
20. Побудова концептуальної моделі соціального моделювання

Список рекомендованих джерел

Базова література

1. Безпалько О.В. Соціальне проектування: навч. посібник. Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, Ін-т психології та соц. педагогіки. К. : [б. в.], 2010. 127 с.
2. Докаш В. І., Туленков М. В. Моделювання та прогнозування соціальних процесів: навч. посіб. /; за заг. ред. д-ра соціол. наук, проф. Туленкова М. В. ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. 335 с.
3. Згуровський М. Системна методологія передбачення. К.: Політехніка, 2001. 50 с.
4. Матвієнко В. Я. Прогностика. Прогнозування соціальних та економічних процесів: теорія, методика, практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Українські пропілеї, 2000. 480 с.
5. Основи стратегічного прогнозування політичних ситуацій та процесів : навч. посіб. / В. Воловик, М. Лепський, Е. Гугнін, Н. Абаніна, І. Кудінов; ред.: М. А. Лепський; ДВНЗ "Запоріж. нац. ун-т" МОНМС України. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012. 467 с.
6. Соціальна робота: технологічний аспект : [Навчальний посібник] / За ред. проф. А. Й. Капської. К. : Центр навчальної літератури, 2013. 352 с.
7. Соціальне прогнозування : навч.-метод. посіб. / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [уклад. Н. Г. Каралаш]. Чернівці : Рута, 2011. 95 с.
8. Соціальні технології: заради чого? яким чином? з яким результатом? / Наук.ред. В.І.Подшивалкіна. Одеса:Одеський національний університет імені І.Мечникова, 2014. 546 с.
9. Тетлок Ф., Гарднер Д. Суперпрогнозування. Мистецтво та наука передбачення / пер. з англ. Ірина Мазарчук. Київ : Наш формат, 2018. 367 с.

Допоміжна література

1. Бабенко Н. Б. Соціально-культурне прогнозування : навч. посібник / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. К. : ДАКККіМ, 2008. 179 с.
2. Воловик В. І., Лепський М. А., Бутченко Т. І., Краснокутський О. В. Соціальні діагностика, прогнозування та проектування. / Соціальна філософія. Монографія. Запоріжжя: Просвіта, 2011. С.211-278.
3. Кримський С. Б., Пилипенко В. Є., Салюк Ю. В. Верифікація соціальних прогнозів : методол. аспект. 25 років потому : монографія / Ін-т соціології НАН України, Центр соц. експертиз ІС НАН України. 2-ге вид., україномовне. Київ : Ліга-Прес, 2017. 131 с.
4. Кузьменко В. Л., Романчук О. К. На порозі надцивілізації. Системний аналіз актуальних проблем сучасності. Соціальне прогнозування та футурологія. Л. : Універсум, 2001. 152 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (парламентська) URL: <http://nlu.org.ua/>

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (виконання практичних занять та індивідуальних робіт) – до 60 балів, за результати іспиту/заліку – до 40 балів.</i>
		для диференційованого заліку	для заліку		
91-100	A	Відмінно	зараховано		
81-90	B	Добре			
71-80	C				
61-70	D	Задовільно			
51-60	E				
31-50	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-30	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Оцінювання за складовими дисципліни

		Політика опанування навчальної дисципліни
Робота на практичних заняттях	20 балів	Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати вимоги освітньої програми, брати активну участь в освітньому процесі, здійснювати самостійну підготовку до занять, дотримуватися принципів академічної доброчесності
Підготовка та захист індивідуальної роботи	40 балів	
Залікове тестування	40 балів	
УСЬОГО	100	